

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Håkon Økland
Arkivsaksnr.: 13/222

Arkiv: Sentralark

FJELLKRAFT AS - SØKNAD OM KONSESJON FOR BYGGING AV VALÅGA KRAFTVERK - HØRING.

Innstilling:

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Hemnes kommunestyre finner at utredningene som er gjennomført i forbindelse med søknaden om konsesjon for bygging av Valåga kraftverk er tilstrekkelige og dekkende som et grunnlag for å gi uttalelse til søknaden.

Ut fra samfunnets behov for fornybar kraft og ut fra en samlet vurdering og avveining av fordeler og ulemper med en utbygging av Valåga kraftverk, tilrådes konsesjon innvilget i samsvar med framlagte søknad.

Det tilrås krav om minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring på 15 l/s.

Det bør settes krav om automatisk omløpsventil for sikker vannføring på anadrom strekning.

Området som blir berørt av utbyggingen har i kommuneplanens arealdel status som LNF-område. Det må derfor enten vedtas dispensasjon fra planens arealdel etter søknad - eller det må utarbeides og vedtas reguleringsplan for tiltaket. Plansaken kan behandles når konsesjonsspørsmålet er avklart.

For utleie av fallrettighetene for mer enn 10 år må det søkes om delingstillatelse etter jordlovens § 12.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

Bakgrunn:

Fjellkraft AS søker om konsesjon for å utnytte nedre deler av vannfallet i Valåga i Hemnes kommune i Nordland fylke, og søker derfor om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- bygging av Valåga kraftverk

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Valåga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg, kabler og linjer som beskrevet i søknaden.

Fjellkraft opplyser i søknaden at det er inngått avtale med 7 fallrettseiere på gnr 106 og 107 - samt med Hemnes kommune som vannverkseier for gjennomføring av utbyggingen.

Beskrivelse av tiltaket - sammendrag fra søknaden:

Valåga kraftverk vil utnytte avløpet fra et felt på ca. 8,8 km² av vassdraget i et 236 m høyt fall i elva mellom kote 261 og kote 25. Inntaksdammen vil bli ca 2,5 m høg med en samlet lengde på 15 m og ligger i tilknytning til dammen til det kommunale vannverket. Det vil ikke bli magasinkapasitet ved inntaket da kraftverket kun benytter overløpet over vannverksdammen.

Vannveien vil bestå av 1580 m nedgravd rørgate med diameter 0,6 m. Vannveien går i terrenget sør for elva og ender nedenfor fylkesveien langs Baklandet.

Omsøkt minstevannføring er lik alminnelig lavvannføring på 15 l/s.

Valåga kraftverk er beregnet til å produsere 5,44 GWh i et midlere år. Med en utbyggingskostnad på 20,1 mill. kr. gir dette en utbyggingspris på 3,68 kr/kWh.

Nettilknytning planlegges til eks. 22 kV line like ved stasjonen - og som har tilstrekkelig kapasitet.

Hoveddata for utbyggingen:

Fylke	Kommune	Gnr	Bnr
Nordland	Hemnes	106 & 107	7 stk.
Elv	Nedbørsfelt	Inntak kote	Utløp kote
Valåga	8,8 km ²	261 moh.	25 moh.
Slukevne maks.	Slukevne min.	Installert effekt	Prod. pr år, middel
0,95 m ³ /s	0,048 m ³ /s	1,74 MW	5,45 GWh
Utbyggingspris	Utbygningskostnad		
3,68 NOK/kWh	20,1 mill. NOK		

Forholdet til andre interesser:

Tiltaks- og influensområdet er i flg. reindriftskartet vinterbeite for tamrein, og det er ikke registrert flytt- eller trekkveier i umiddelbar nærhet.

Landskapsmessige konsekvenser er små da vassdraget allerede er tatt i bruk til den kommunale vannforsyningen og er tørrlagt i perioder når vannforbuket er større enn tilsiget. Av samme grunn er det heller ikke fisk i den berørte delen av vassdraget. Utløpet av Valåga i Røssåga er gyteområde for anadrom fisk. Dette området ligger nedstrøms utløpet fra kraftverket og skal derfor ikke bli berørt av tiltaket dersom det monteres gjennomslippsventil som åpner ved teknisk svikt/ utfall av kraftverket.

Det er registrert prioriterte naturtyper (bekkekløfter med fossesprøytsoner) og rødlistearter i influensområdet. Den planlagte utbyggingen kan redusere strekningens verdi for fossefall.

Tiltaket vil ikke medføre reduksjon av INON-areal.

Om søkeren:

Fjellkraft AS er et utbyggingsselskap for ny fornybar energi, vannkraft, og som eies av Nordkraft-konsernet. Selskapet er etablert for å bygge ut småkraftverk i Norge i samarbeid med fallrettseierne. Grunneierne vil beholde eiendomsretten til fallet med "hjemfall" etter 40 - 60 år.

Planstatus:

Området som blir berørt av utbyggingen har i kommuneplanens arealdel status som LNF-område. Det medfører at det i tillegg til konsesjon enten må søkes om og innvilges dispensasjon fra planens arealdel - eller at det utarbeides reguleringsplan for anlegget. Plansaken bør behandles først når konsesjonsspørsmålet er avklart.

For utleie av fallrettighetene for mer enn 10 år må det søkes om delingstillatelse etter jordlovens § 12.

Regional plan for småkraftverk:

Nordland fylkesting har vedtatt en regional plan for småkraftverk. Da planforslaget var på høring, hadde Hemnes kommunestyre en rekke kritiske merknader til både selve planen og restriksjonsnivået i de tematiske retningslinjene for natur og miljø. Planen vil derfor bare til en viss grad være førende for konklusjonene i denne saken.

Annet:

Det er NVE som er fagmyndighet og innvilger konsesjon og godkjenner detaljplaner - kommunen er på disse områdene kun høringsinstans.

Saksutredning:

Det vises til søknaden med vedlegg for mer detaljert informasjon om prosjektet.

Vurdering:

Generelt:

Hemnes kommune har mottatt 10 søknader samlet om konsesjon for småkraftverk i tillegg til de 11 som allerede har fått konsesjon/ er under behandling. Av disse så er 3 småkraftverk er satt i drift og 4 under bygging.

Ut fra NVE sin kommunevise kartlegging av småkraftpotensialet for noen år tilbake, kom Hemnes på topp i Nordland tett foran Rana - og på 6. plass på landsoversikten. At det nå kommer et stort antall søknader om utbygging, er derfor ikke uventet.

Tidligere søknader har i hovedsak vært behandlet fortløpende både av kommunen og NVE. For disse siste 10 søknadene så har NVE samlet dem opp over tid - både for å få en mer rasjonell behandling og mulighet til å se de samla virkningene av utbyggingene i et geografisk område.

Det vil også da gjelde kommunens vurdering i forholdet til de samla naturinngrepene både av de omsøkte og de allerede godkjente og etablerte anleggene. Samtidig er konsekvensene/ virkningene ulik for hvert anlegg - og de skal derfor også vurderes og vektlegges individuelt.

For allmenhetens interesser og bruken av utmarka, så er det noen momenter som vil veie tungt - som påvirkningen på

- naturmangfold og rødlistearter
- fiskeressursene
- landskapskvaliteter (fossefall m.m.)
- omfanget av og varig synlighet av inngrep i uberørte områder (estetiske verdier)
- anleggsspor/ revegetering
- støy

Ang. krav til minstevannføring legges Vannressurslovens § 10 til grunn:(vannuttak og minstevannføring):

“Ved uttak og bortledning av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring, skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake, hvis ikke annet følger av denne paragraf. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.

I konsesjon til uttak, bortledning eller oppdemming skal fastsetting av vilkår om minste-vannføring i elver og bekker avgjøres etter en konkret vurdering. Ved avgjørelsen skal det blant annet legges vekt på å sikre

- a) vannspeil,
- b) vassdragets betydning for plante- og dyreliv,
- c) vannkvalitet,
- d) grunnvannsføremster.

Vassdragsmyndigheten kan gi tillatelse til at vilkårene etter første og annet ledd fravikes over en kortere periode for enkelttilfelle uten miljømessige konsekvenser. Vedtak etter dette ledd kan ikke påklages”

Det bør også foretas en vurdering av den spesifikke utbyggingskostnaden i forhold til omfanget av naturinngrepene - dvs. at kostbare utbygginger i kr. pr. KWh som fører til store naturinngrep og merkbare negative konsekvenser bør frarådes.

Det forutsettes at det kan anlegges adkomst og at kraften kan føres ut fra kraftverkene på en økonomisk og praktisk akseptabel måte. Disse inngrepene må også vurderes i sammenheng med utbyggingene.

Valåga spesielt:

Kommunen har gjennomgått søknaden og kommet til at alle relevante fagtema av betydning for vurdering av søknaden er beskrevet og vurdert.

En oppsummering av konsekvensene for de ulike tema som er undersøkt av konsulent og søker viser følgende:

Tema, sammendrag:

Vanntemp., is og lokalklima

Gravearbeider og lignende vil kunne føre til transport av finpartikler og tilslamming av vassdraget i anleggsperioden. Tiltaket antas ikke å påvirke vanntemperatur, isforhold eller lokalklima i vesentlig grad.

Ras, flom og erosjon

Det er ikke registrert noen flomskred i området. Det er ikke forventet endring i erosjonsforhold og heller ikke forventet erosjonsskader langs elvestrekningen eller ved kraftstasjonens utløp.

Ferskvannsressurser

Vassdraget er vannforsyningskilde til Korgen. Utbyggingen medfører ikke endringer i dette.

Grunnvann

Det er ingen kjente grunnvannsforekomster.

Brukerinteresser

Området blir brukt til sauebeite, turbruk både sommer og vinter og skogbruk. I anleggsfasen kan friluftslivsinteresser og jakt bli påvirket, da det blir økt trafikk i området. I driftsfasen blir det liten endring i forhold til dagens situasjon.

Rødlistearter

Forekomstene av gubbeskjegg på grenseområdene til bekkekløftens øvre del er utsatt for hogst. *Bacidina inundata* trives på berg nær elver der det avgis mye skygge fra skogen omkring. Tiltaket medfører endringer i vannføring og arten påvirkes negativt av dette, men ikke av endring av lysforholdene. Fossekall påvirkes negativt av redusert vannføring.

Samlet vurdering: Stor verdi og middels negativ virkning gir middels negativ konsekvens.

Terretrisk miljø

Den store bekkekløften har potensielt et stort artsmangfold på regional og lokal målestokk. De registrerte områdene med naturtypene bekkekløft og bergvegg og fossesprøytsone påvirkes negativt av redusert vannføring og redusert luftfuktighet. Det er spesielt for fuktighetskrevede arter på bergveggene og langs elveløpet at dette er negativt.

Samlet vurdering: Middels verdi og middels negativ virkning gir middels negativ konsekvens.

Akvatisk miljø

Tiltaket berører bare fisken i den anadrome del av elva ved plutselige utfall i kraftstasjonen og dermed rask reduksjon i vannføringen og stranding av anadrom fisk. Viktig gyteplass.

Samlet vurdering:

- *Middels verdi og liten til middels negativ virkning gir middels negativ konsekvens på fraført strekning.*
- *Stor verdi og liten negativ virkning gir liten negativ konsekvens anadrom strekning*

Landskap og INON

Det blir noe påvirkning i anleggsfasen og i revegeteringsperioden der rørgaten graves og sprenges ned. Tiltaket reduserer ikke inngrepsfrie områder.

Kulturminner og kulturmiljø

Det er ingen automatisk fredete kulturminner eller registrerte kulturminner i tiltaksområdet.

Reindrift

Område er vinterbeite 2. Reindriften vil ikke bli berørt utover anleggsfasen.

Jord- og skogressurser

Skogressursene vil ikke bli pebørt på permanent basis. Dyrka jord blir ikke berørt.

Etter gjennomgang av søknaden med tematiske utredninger sammenholdt med lokalkunnskap, konkluderer rådmann med at konseskvensene av denne omsøkte utbyggingen har noen negative konsekvenser for natur, miljø pga. redusert vannføring i bekkekløfter. Risikoen for midlertidig tørrelegging av anadrom strekning ved stopp av kraftverket kan kompenseres med automatisk omløpsventil.

Vassdraget er allerede sterkt berørt som vannkilde med magasin for forsyning av Korgen. Det omsøkte fallet er derfor tørrlagt/ har redusert vannføring i nedbørsfattige perioder allerede. Området inntil den nedre berørte delen av vassdraget er lite brukt i friluftssammenheng, mens området fra dammen og oppover blir brukt en god del - men da med adkomst langs veien over Korgfjellet.

Utbyggingen er beregnet til en enhetskostnad på kr. 3,68 pr. kWh. Dette er en moderat kostnad sett i forhold til at en del av vannføringen allerede tas ut til vannforsyning og reduserer el-produksjonen.

Utbyggingen vil sannsynligvis være uavhengig av grønne sertifikater for å gi lønnsomhet. Det forsettes legging av jordkabel ca 240 m til nærmeste trafo og 22 kV linje som har tilstrekkelig kapasitet.

Samfunnsmessige forhold og virkninger:

De samfunnsmessige virkninger vurderes til små positive. I tillegg til produksjon av 5,45 GWh fornybar kraft, vil utbyggingen vil bidra med ekstra inntekter til tiltakshaver og falleie til grunneier - og dermed også til kommunen i form av inntektsskatt. Kraftverket vil også bidra med eiendomsskatt til kommunen.

I anleggsfasen på vil det bli noen ringvirkninger i forbindelse med økt salg av varer og tjenester i området.

Konklusjon

Kommunen finner at utredningene som er gjennomført i forbindelse med søknaden om konsesjon er tilstrekkelige og dekkende som et grunnlag for å gi uttalelse til søknaden.

Kommunen vurderer stasjonsplasseringen som gunstig ut fra eksisterende infrastruktur.

Ut fra samfunnets behov for fornybar kraft og en samlet vurdering og avveining av fordeler og ulemper med en utbygging av Valåga kraftverk, bør konsesjon tilrådes innvilget.

Det bør settes krav om minstevannføring på minst tilsvarende alminnelig lavvannføring (15 l/s) hele året. Det bør settes vilkår om montering av automatisk omløpsventil av hensyn til sikker vannføring på anadrom strekning ved utfall av kraftverket.

Området som blir berørt av utbyggingen har i kommuneplanens arealdel status som LNF-område. Det må derfor enten vedtas dispensasjon fra planens arealdel etter søknad - eller det må utarbeides og vedtas reguleringsplan for tiltaket. Plansaken kan behandles når konsesjonsspørsmålet er avklart.

Vedlegg:

Høringsbrev fra NVE

Søknad om konsesjon

Underretning sendes:

NVE, Konsesjonsavdelingen, Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo

Fjellkraft AS, Pb 7033, St. Olavs Plass, 0130 Oslo